

СВІТОБАЧЕННЯ В НООСФЕРНІЙ ОСВІТІ

Г. В. Курмишев*, Є. І. Ходаківський, О. В. Іванюк, М. Ф. Плотнікова

e-mail: marianma@yandex.ua, znau_dilovod@i.ua, ivaniuk.olga@i.ua, mfplotnikova@gmail.com

*Громадська організація «Міжнародний ноосферний центр Вернадського»

вул. Червоноармійська, буд. 15, корпус А, місто Харків, 61052, Україна

Житомирський національний агроекологічний університет

Старий бульвар, 7, м. Житомир, 10008, Україна

Розкрито сучасні форми ноосферного мислення та виховання молоді на основі єдності загальних Законів Всесвіту. Ноосферне мислення – еволюційний спосіб самоідентифікації, самоврядування і самовідновлення людини з опорою на розуміння генетичної єдності Світу, що спостерігається у період переходу людства в епоху єднання індивідуального та колективного інтелекту і духовності – усе частіше йменують епохою одухотвореного розуму, епохою ноосфери. Значну увагу приділено порівняльному аналізу ноосферного підходу в освіті та формуванні світогляду, суспільно-економічному розвитку, вирішенню питань здоров'я збереження та соціально-екологічного самовизначення людини в природі у їх гармонійній єдності. Соціальна технологія ноосферної освіти – це складний природовідповідний педагогічний процес передачі знань, умінь і навичок на основі законів психіки людини за допомогою мотивації її індивідуальних мислеобразів і створення умов для реалізації вкладеної в них енергії. Головною відмінністю ноосферної освіти є розкриття закладених природою потенційних можливостей того, хто навчається. Імплементация законів освіти має бути перетворена в систему нових методологічних і професійних установок кожного члена суспільства України. Знання й використання законів психіки людини дозволяє забезпечити більш ефективну педагогічну діяльність, а знання Загальних Законів Світу, Загальних законів людського суспільства, законів пізнання і законів управління – розв'язувати в соціумі глобальні проблеми людства. Саме з цієї причини в системі ноосферної освіти на перше місце в освітньому й виховному процесах ставиться мотивація індивідуального природовідповідного мислення особистості. Окреслено заходи з підвищення ефективності освітньої діяльності та вирішення проблеми мотивації до праці через візуалізацію та гештальттехнології. Гештальт є об'єднуючим фактором реальності. Завдяки гештальттехнологіям створюється така організація людей у взаємній співпраці, яка дозволяє досягти успіхів у діяльності за мінімального керуючого впливу на систему.

Ключові слова: ноосферна освіта, гармонія, розвиток особистості, соціалізація, здоров'язбереження.

Постановка проблеми

Погляд на Світ як на цілісну систему, яка розбудовується за єдиними Загальними Законами. Цей погляд іде із сивої давнини. «Що вгорі, те й унизу», – писав Г. Трисмегіст. Цю ідею проголошували Геракліт Ефеський, Ксенофан, Сократ, Платон, Арістотель, Парацельс, Кеплер, Лейбниц, Сковорода, Цюлковський, Чижевський, Вернадський, Подолінський, Козирев, Карл Войтила та інші. Багато вчених мріяли про об'єднання науки і релігії як різних способів пізнання Світу і говорили про необхідність довести науковими методами єдність Світу. Д. Менделєєв, А. Ейнштейн, І. Пригожин, Е. Мах та інші мріяли про те, що будуть відкриті й описані єдині основи всіх наук у єдиному законі, єдиній формулі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Наукові докази єдності Світу як системи дав наш сучасник, професор Б.О. Астаф'єв. У своїх працях «Основи Світобудови» (2002), «Теорія єдиного живого Всесвіту» (1997), «Теорія

Творення і генетичної єдності Світу» (2010), «Алгоритм еволюції» (2011), «Світогляд homo mentis – людини мудрої» (2011), «Розум, свідомість, мислення» (2011) учений науково довів єдність Світу, теорію творення Світу Творцем, відкрив 50 Загальних законів, відкрив механізм, код і алгоритм Творення Світу. У Теорії генетичної єдності Світу (ТГЕС) інтегровані найкращі сучасні теорії та методологічні підходи: синергетика, системологія, системоміомія, інші прогресивні наукові теорії (голографічна теорія організації Світу, теорія струн, акмеологія, синергетика, гештальтологія, синтелектика, еволюціоніка, загальна теорія систем, голографічна теорія роботи Всесвіту, голографічна теорія роботи мозку, креаціоністська теорія походження Світу (Творення), генетична теорія П.П. Гаряєва) та інші. Створена Н. В. Масловою на основі «Періодичної системи Загальних Законів Світу» (2005 р.) «Періодична система спеціальних законів освіти» (2009 р.) має фундаментальне науково-теоретичне, гносеологічне, методологічне, практичне значення для всіх сфер мислення, життя, діяльності жителів планети

Земля. Однак, недостатньо вивченими залишаються питання розширення світоглядного природи на розвиток особистості.

Мета дослідження

Метою дослідження є розробка та поглиблення теоретико-методологічних засад ноосферного мислення в умовах формування екологічної освіти в межах реалізації програми стратегічного розвитку України.

Методика дослідження передбачала проведення системно-синергетичного аналізу існуючої системи освіти. В ході дослідження використано структурний та системний аналіз з метою структурізації підходів в освіті та вихованні, функціональний та компаративний аналіз – для визначення та формулювання концепції управління засобами навчання, логіко-історичний та метод аналогій, індукції, дедукції, порівняння та логічного узагальнення – для дослідження тенденцій та формулювання пріоритетних механізмів ноосферної освіти як системи.

Результати досліджень

Позитивна спрямованість людської цивілізації до свого удосконалення та розвитку визначення його Провидінням. Народна мудрість альтернативно засвідчує: проти Добра і Розуму протистояти неможливо. Багатьма древніми та сучасними вченими парадигмально доведена єдність тонких (невидимих) світів (ментальна енергія) та похідного від них фізичного – як астрального світу, а на процесах матеріалізації та дематеріалізації енергії побудований макро- та мікросвіти. Акмеологічним авангардом і продуктом цих процесів є Думка, Мислення, гуманістичний розум, що відображають сутність Провидіння. Нами сформований ментальний гештальт (образ) Провидіння на основі єдності Віри, що завжди йде попереду, зусиллями Волі та визначеної Долі (основний закон Провидіння) за твердженням Піфагора, але на початку було Слово. Слово, думка, ідея є першовитоками та домінуючими і понині.

Ноосферне мислення – еволюційно новий спосіб самоідентифікації, самоврядування і самовідновлення людини з опорою на розуміння генетичної єдності Світу. Він означає свідомий вибір людини на користь збереження природи, любові й причетності до неї. Еволюційним завданням ноосферного мислення є оволодіння людством Загальними Законами Світу, Загальними Законами людського суспільства і

похідними від них іншими системами законів. Наразі спостерігаємо період переходу людства в епоху єднання індивідуального та колективного інтелекту і духовності – усе частіше йменують епохою одухотвореного розуму, епохою ноосфери. Закономірність входження планети Земля в епоху ноосфери показав видатний український вчений зі світовим ім'ям В.І. Вернадський [3]. Ноосферне мислення, що являє собою нову форму мислення для нашого часу, є передоднем вищої форми людського мислення – космічного мислення. Космічне мислення відрізняється абсолютною вірою у Творця і його Загальні Закони Світу, що дозволить людині знайти нові можливості саморегуляції, творчої, планетарної діяльності.

Соціальна технологія ноосферної освіти – це складний природовідповідний педагогічний процес передачі учневі знань, умінь і навичок на основі законів психіки людини за допомогою мотивації її індивідуальних мислеобразів і створення умов для реалізації вкладеної в них енергії. Головною відмінністю ноосферної освіти є розкриття закладених природою потенційних можливостей того, хто навчається. Це визначає комплекс завдань ноосферної освіти, серед яких найбільш соціально важливими є такі:

- формування світоглядних установок учнів з орієнтацією на Загальні Закони Світу;

- просвіта учнів, тобто ознайомлення із загальними науковими уявленнями про генетичну єдність Світу, про природу, Космос, людину, суспільство, а також з основними напрямками і особливостями просторової, фізичної, діяльнісної, культурної, ментальної структури людини з опорою на спеціальні закони психіки людини;

- соціалізація особистості, тобто залучення її до процесів суспільного поділу праці через освоєння індивідом знань і вмінь, необхідних для обраної ним професійної діяльності на основі Загальних законів людського суспільства і спеціальних законів психіки людини;

- інкультурація особистості, тобто збагнення культурних цінностей та історичного досвіду найближчого їй соціального співтовариства і колективної організації життя людства на основі Загальних законів людського суспільства.

ТГЕС є наразі універсальною теорією, яка інтегрувала досягнення в галузі науки, методології, віри у Творця більш ніж за 2500 років історії людства. На базі ТГЕС ноосферна освіта пояснює корінні питання світорозуміння:

1) Як створювався Світ? 2) Які механізми лежать в основі Творення? 3) Яким є алгоритм еволюції? 4) Якими є Загальні Закони Світу? 5) Якими є Загальні закони людського суспільства? 6) Якими є Загальні закони пізнання/збагнення? 7) Якими є відносини людини зі Світом і його Законами? 8) Що таке моральність і здоров'я людини? 9) Яка місія людини на Землі і найвище призначення людини у Світі? Крім зазначених питань, ноосферна освіта відповідає на безліч інших питань. Згідно з ТГЕС проф. Б. О. Астаф'єва, Світ – це енергоінформаційна еволюціонуюча генетично єдина та ієрархічно організована мегасистема. Людство і людина в цій мегасистемі – мікросвіт, який повинен жити за Загальними Законами Світу і їм підкорятися. Світогляд генетичної єдності Світу є ядром ноосферної освіти, його філософською, науковою базою, яка покладена в основу його гносеології, методології, психології. Світогляд генетичної єдності Світу відповідає базовим принципам природовідповідності, системності, науковості, синергічності, а також основним філософським принципам:

– *передування*, тому що інтегрує попередні теорії, гіпотези, наукові, релігійні, культурні досягнення людства;

– *необхідності*, тому що відповідає на абсолютно необхідні для світогляду людини питання про походження і творення Світу;

– *достатності*, тому що, відповідаючи на корінні питання світобудови, дозволяє відповісти на будь-які питання, що впливають із життя;

– *керованості*, тому що розкриває алгоритм, пропорції та рух освіти, що дозволяє Світу і його системам працювати на принципах самоврядування, самотворення, самоорганізації;

– *еволюційної мінливості*, тому що показує механізми, причини, закони еволюційної мінливості;

– *системності*, тому що представляє елементи Світу, їх єдині зв'язки, композиції і мету творення та функціонування системи «Світ», системи «людина»;

– *єдності і нескінченності* як еволюційний вектор розвитку Світу.

Гносеологічне значення ПССЗО полягає в тому, що вона дозволяє проаналізувати відповідність Загальним Законам Світу всіх процесів, форм, методів, методологій освіти і виявлення людини в соціумі. ПССЗО дозволяє дати цілісний системний *прогностичний* підхід до характеристики будь-якої пізнавальної і впроваджувальної діяльності людей у галузі

освіти, її векторної спрямованості. Вона служить пізнанню, збагненню, побудові і дослідженню будь-яких освітніх систем людського суспільства. Вона відкриває нові можливості збагнення систем соціуму та обґрунтовує їх еволюційний характер. Системний підхід дозволяє прогнозувати етапи, фази, конкретні відкриття і винаходи людства в майбутньому в галузі освіти, а також зв'язати їх із Загальними Законами Світу, попереджаючи негативні наслідки деяких винаходів або нововведень. За цими законами здійснюється конгруенція життя людей зі Світом Космосу, природи. Це дає можливість коректування цілей життєдіяльності, моральності, моралі, мислення, управління, освіти і виховання нового покоління землян. Імплементация законів освіти має бути перетворене в систему нових методологічних і професійних установок кожного члена суспільства України. Для цього буде потрібно:

– ознайомлення населення з законами освіти і широке роз'яснення їх значимості для екологічної нормалізації біосфери Землі та поведінки в ній людини;

– переорієнтація науки, освіти і виховання, медицини, культури тощо на погодженість мислення та діяльності фахівців і громадян зі Спеціальними законами освіти.

Безпрецедентна за наукоємністю Періодична система спеціальних законів психіки людини (далі СЗПЛ) доктора психологічних наук Н. В. Антоненко є чудовим практичним інструментом у роботі психолога і педагога. Аналітичне дослідження 500 педагогічних підходів було спрямоване на виявлення нового параметру – системної повноти і цілісності ноосферної психології та педагогіки – відповідно до прийнятої у світовій науці Загальної теорії систем. Дослідження вченого проводилося конгруентно фундаментальним принципам системності – відповідність або невідповідність законам психіки людини. Для дослідження спеціальних законів психіки людини в ноосферному освітньо-виховному процесі Н. В. Антоненко обрала модель шкільного уроку. Модель уроку (на кальці) була накладена на таблицю «Періодична система законів психіки людини». Результати дослідження відбито в таблиці «Відповідність етапів ноосферного уроку законам психіки людини». На кожному етапі уроку спостерігається відповідність певній групі законів, яка регулює психологічні стани, забезпечує комфортне протікання психологічних процесів, відповідає за роботу

головного мозку, гармонійно формує психіку особистості. І відбувається це на кожному уроці. Дослідження інших педагогічних підходів дали фрагментарні, несистемні результати. Єдина педагогічна система, яка виявилася повністю конгруентною СЗПЛ – це система ноосферної освіти. Інтегрованість законів психіки людини в освіту і встановлена за їх допомогою конгруенція педагогічного процесу Загальним Законом Світу дозволили назвати ноосферну освіту психопедагогікою.

Ноосферна психопедагогіка – це еволюційно новий етап розвитку освітньої системи. Мета ноосферної психопедагогіки – оволодіння новими структурами (контурами) головного мозку більшістю населення (спочатку нейросоматичними – від гр. *neuron* – нерв і *sōmatos* – тіло), тобто усвідомлене керування процесами гармонійного розвитку фізичного і психологічного здоров'я, новими методами роботи з інформацією, новими способами одержання інформації (біозворотній зв'язок), якісно новим підходом до використання інформації, новими технологічними, методологічними, методичними можливостями.

Головне завдання – навчити людину підвищувати ККД, розкривати і використовувати нові резерви людини як еволюціонуючої самоорганізованої системи з біоенергоінформаційним інтелектом. *Надзавдання ноосферної психопедагогіки* – це психофізіологічне і духовне збереження і розвиток здоров'я людей. Першовідкривач Періодичної системи законів психіки людини Н.В. Антоненко дійшла до відкриття *формули здоров'язбереження в освітньому процесі з урахуванням цих законів*. Знання кожним викладачем законів, за якими будується психіка людини, дозволить, по-перше, усвідомлено керувати розвитком психіки дитини. По-друге, розв'язати невідкладні питання сучасності:

- здоров'язбереження і здоров'ярозвиток особистості у процесі навчання,
- ефективне засвоєння інформації та уміння її застосовувати в житті,
- формування творчого екологічного світогляду,
- психологічна гармонізація або корекція негативних псі-станів і ситуацій у класі в ході кожного уроку.

Знання й використання законів психіки людини дозволить нам забезпечити більш ефективну педагогічну діяльність. А знання

Загальних Законів Світу, Загальних законів людського суспільства, законів пізнання/збагнення і законів управління дозволить розв'язати в соціумі глобальні проблеми людства. Поняття «здоров'я» традиційно відноситься до галузі медицини, а під хворобою мається на увазі захворювання органів і систем фізичного тіла людини. Сучасні наукові досягнення в газузі пізнання Єдності Світу відкривають нові перспективи цілісного підходу до поняття «здоров'я» системи «людина».

Створення «Теорії Творення і генетичної єдності Світу», Періодичної Системи Загальних Законів Світу, Загальних законів людського суспільства, Загальних законів пізнання і збагнення, Загальних законів управління та спеціальних законів психіки людини і освіти наочно демонструють єдність тіла, душі й духу всіх систем Світу і його ієрархічної організації із провідною роллю душевно-духовної складової. ноосферної концепції система «людина» розглядається цілісно. При такому підході поняття «здоров'я» виходить далеко за рамки питань медицини. Здоров'я – це гармонійне функціонування всіх рівнів біосфери особистості, що дозволяє їй успішно адаптуватися до навколишнього середовища і, творчо реалізуючи своє призначення згідно із Загальними Законами людського суспільства, еволюціонувати конгруентно Загальним Законами Світу. Здоров'я / хвороба індивіда і суспільства відбивається на всіх рівнях буття – елементарному, енергетичному, енергоінформаційному, морально-духовному, торкається всіх галузей функціонування людського суспільства і визначає загальний рівень еволюції людства або індивіда. Розглянемо рівні збереження і розвитку здоров'я людини, уведені в науковий обіг Л. І. Брайко (*свідощтво Державної служби інтелектуальної власності України № 44216 від 11.06.2012 р.*)

1. Біохімічний рівень *здоров'язбереження системи «людина»* забезпечує гармонійне функціонування всіх органів і систем людини, що дозволяє їй успішно адаптуватися на рівні буття елементів, відповідному до фізичного рівня її біосфери.

2. Енергетичний рівень *здоров'язбереження системи «людина»* забезпечує гармонійне функціонування всіх органів і систем людини, що дозволяє їй адаптуватися на енергетичному рівні буття, відповідному до емоційно-почуттєвого рівня її біосфери.

3. Інформаційно-інтелектуальний рівень здоров'язбереження системи «людина» забезпечує гармонійне функціонування всіх органів і систем людини, що дозволяє їй успішно адаптуватися на енергоінформаційному рівні буття, відповідному до розумового рівня її біосфери.

4. Рівень самоорганізації здоров'язбереження системи «людина» або нейросоматичний рівень забезпечує гармонійне функціонування всіх органів і систем людини, що дозволяє їй успішно адаптуватися на рівні самоорганізації її біосфери. Нейросоматичний рівень здоров'язбереження є результатом інтеграції біохімічного, енергетичного та інформаційно-інтелектуального рівнів і в цілому забезпечує рівень здоров'я фізичного тіла людини.

Наступні рівні здоров'язбереження формуються тільки при свідомому устремлінні системи «людина» до духовної сфери, максимальному розкритті творчого потенціалу на благо суспільства і напрямку всієї своєї життєдіяльності відповідно до Загальних Законів Світу.

5. Рівень еволюції здоров'язбереження системи «людина» або нейрогенетичний рівень забезпечує гармонійне функціонування всіх органів і систем людини, що дозволяє їй успішно адаптуватися на еволюційному рівні буття, відповідному до інтуїтивного рівня її біосфери.

6. Рівень системної ієрархії здоров'язбереження системи «людина» або рівень метапрограмування забезпечує гармонійне функціонування всіх органів і систем людини, що дозволяє їй успішно адаптуватися на рівні буття ієрархії, відповідному до духовного рівня її біосфери.

Нейрогенетичний рівень здоров'язбереження і рівень метапрограмування відбивають ступінь взаємозв'язку особистості із власною душею. Наскільки особистість може досягнути завдання душі, інтуїтивно перерозподіляти енергію творчої активності для виконання свого призначення, настільки гармонійною стає людина і її здоров'я.

7. Космічний рівень здоров'ярозвитку системи «людина», або рівень Найвищого потенціалу, забезпечує гармонійне функціонування всіх органів і систем людини, що дозволяє їй успішно адаптуватися на рівні найвищого потенціалу. Рівень здоров'ярозвитку найвищого потенціалу системи «людина» є найвищим результатом еволюції людства – досягається об'єднання тіла, душі й духу,

забезпечується гармонійне функціонування всіх рівнів здоров'язбереження системи «людина».

Вивчення законів функціонування багаторівневої системи «людина» дозволяє побачити сильні і слабкі ланки всієї системи в цілому, тому що життєдіяльність усіх рівнів нашої біосфери схожа на сполучені посудини – збій на морально-духовному планах може призвести до серйозних фізичних захворювань, так само як і нестача життєвих сил, обумовлена відсутністю здорового способу життя, може призупинити наші більш високі можливості.

Відповідно до ієрархічної організації Світу, всі системи й підсистеми Світу мають свою імунну систему. Умовно можна співвіднести кожному рівню біосфери людини свою власну систему захисту, що відповідає вимогам Законів певного рівня буття. Всі рівні буття є значущими для розвитку людини, усі рівні біосфери повинні бути гармонійні і служити винятково для досягнення найвищої мети кожної людини – реалізації її призначення в житті. До кожної сфери своєї життєдіяльності потрібно підходити усвідомлено, як до етапу розвитку, нарощуючи потенціал потужності своєї розумності по відношенню до себе і до Світу. Без знання Законів, які стосуються всіх рівнів буття, людина залишається незахищеною перед вибором теорій, методів і рекомендацій щодо свого здоров'я і розвитку. Система законів здоров'я вперше вводить природовідповідний здоров'я-розвиваючий норматив в освіту.

При створенні академіком Н. В. Масловою системи ноосферної освіти було інтегровано досягнення більш ніж 30 наукових напрямків, у тому числі природничого циклу дисциплін (фізіологія, біологія, мікробіологія, цитологія, хімія, генетика, гігієна, хвилева фізика, нейрофізіологія, неврологія тощо). Усі вони разом описують складні процеси в людському організмі. Закони цих наук не описані у вигляді цілісних систем. Тому, вказуючи на природничі дисципліни як базис природовідповідного підходу в освіті, опишемо інтеграцію найважливіших з них.

Якщо Ваша дитина навчатиметься у школі, де не порушуються закони природи, у тому числі закони природи пізнання, тіла, психіки і виховання, то вона може вчитися безпечно для свого здоров'я і життя. У такій системі її природний детектор істини і неправди буде працювати чудово, енергія не буде витрачатися дарма, і вона, не хворіючи фізично і психічно, буде нарощувати свій найвищий енергетичний

потенціал безпосередньо в системі освіти. Сконцентрувавши свою енергію в освіті, дитина зуміє натренувати свій природний детектор істини і неправди та з його допомогою вдосконалювати своє життя. А це значить, що *«Біологічно адекватні Загальним Законам Світу енергії освіти не порушують біоритмів людського організму, забезпечуючи єдиний нескінченний процес виховання, пізнання і здоров'язбереження»*. Це стосується не тільки вітчизняних шкіл з біоадекватною методикою навчання, а й так званих акмеологічних шкіл, що створюються в Україні академіком І. Д. Бехом і націлені на виховання учнів, здатних обирати високі моральні цілі та досягати їх у житті [15].

Природовідповідна робота вібрацій клітин, органів, систем і всього організму в цілому дозволяє вправно працювати людському мозку. Властивий від природи кожній людині детектор власної істини й неправди (уміння відчувати потрібну інформацію) є базою для більш складної системи: генетично детермінованого способу пізнання (ГДСП) людиною себе самої і Світу. Дотримання ГДСП є нагальним завданням з безліччю позитивних наслідків. Будуть відновлені шляхи приймання і надходження інформації в мозок без її викривлення. Адекватно заробить 1-й мозковий блок приймання інформації (всі рецептори – смаку, зору, нюху, дотику, слуху, кінестетики. Це приведе до природнього наповнення енергією 2-го мозкового блоку – енергетичного. Найважливіший орган цього блоку – ретикулярна формація (енергетична батарейка мозку) – використовує емоції людини для вироблення енергії, що живить мозок. Далі ретикулярна формація передає енергію гіпоталамусу, таламусу, у лімбічний відділ, у медіабазальну кору й мозочок (це складові частини енергетичного відділу мозку). Вони заповнюються необхідною енергією і працюють повнокровно. Так ретикулярна формація пов'язана з 6-ма шарами кори головного мозку і створює готовність до роботи всього мозку.

Третій блок мозку – приймання й переробки інформації (первинні, вторинні, третинні поля кори головного мозку) – природовідповідно обробить інформацію, що надійшла, і передасть її в четвертий – проектний відділ головного мозку (лобова кора великих півкуль мозку). Генетично мозок організований для такого порядку проходження інформаційної обробки. Це і є генетично детермінований спосіб пізнання. В ноосферній освіті включення цього

природного шляху проходження інформації стосується будь-якої, а не тільки навчальної інформації. Генетично детермінований спосіб пізнання дозволяє надзвичайно ефективно, безпомилково вирішувати життєві, навчальні, соціальні, світоглядні завдання без втрати власної інформації та істини.

Уроджені або придбані викривлення генетично детермінованого шляху пізнання неминуче ведуть до неприродовідповідного мислення, яке неадекватно Світу і здоровому людському мисленню. У цьому випадку ми маємо справу з тим чи іншим ступенем відхилення від норми природовідповідності. Саме з цієї причини в системі ноосферної освіти на перше місце в освітньому й виховному процесах ставиться *мотивація індивідуального природовідповідного мислення особистості*. У ноосферній освіті той, хто навчається, з перших кроків вчиться базовим нормам дотримання законів пізнання. Необхідно забезпечити доступ до позитивної інформації у своєму найближчому оточенні, сучасних ЗМІ, літературі, кіно, театрі, культурі. Якщо немає доступу до високоякісної інформації, людині неможливо резонувати з високими частотами, вона не знаходить резонансу своїм високим устремлінням. Сприйняття низькочастотної інформації знижує власний потенціал людини: починається рух униз.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Важливим завданням ноосферної освіти є надання учням знань і тренінг навичок відчування високочастотних станів кожної людини за допомогою дбайливого ставлення до генетично детермінованого способу сприйняття і переробки інформації Світу. Знання цих механізмів необхідно кожній сучасній людині. Особливо важливо знати це батькам, вихователям, викладачам.

Реальність багатогранна, але, у більшості своїй, передбачувана. Вона складається з реальностей кожного учасника, відносин між ними, реальностей підсистем тощо. Гештальт є об'єднуючим фактором реальності. Завдяки гештальттехнологіям створюється така організація людей у взаємній співпраці, яка дозволяє досягти успіхів в діяльності за мінімального керуючого впливу на систему.

Подальші дослідження будуть пов'язані з обґрунтуванням та механізмів ефективною системи освіти в умовах децентралізації та застосування нових форм територіальних

громад, що передбачає визначення нових парадигмальних самоорганізаційних форм роботи з молоддю та економічно оцінки такої діяльності.

References

1. Khodakivsky, Ye. I. (Ed.) (2016). *Heshtalty sotsialno-ekonomichnykh system* [Gestalts of social and economic systems]. Zhytomyr: Ruta [in Ukrainian].

2. Mosienko, O. V. (2015) *Reflektivnyj podhod k upravleniju personalom kak osnova samoorganizacii* [Reflective approach to personnel management as a basis of self-organization]. *Progress*, 5–6, 73–77 [in Russian].

3. Vernadskyi, V. I. (2004) *Biosfera ta noosfera* [The biosphere and the noosphere]. Moscow: Airys-pres [in Russian].

4. Khanin, I. H. & Poliakov, M. V. (2016). *Noosfera Vernadskoho i problemy ekonomiky* [Vernadskys noosphere and the problems of the economy]. *Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Mehatrendy svitovoho rozvytku ta ekonomichni perspektyvy Ukrainy»* (pp. 48–49). Kiev: Ukrainska Asotsiatsiia Ekonomistiv-Mizhnarodnykiv [in Ukrainian].

5. Kanyhin, Yu. M. & Kusherets, V. I. (2016). *Fizychna ekonomii: (Enerhiia istorichnoho prohresu)* [Physical economy: (Energy of historical progress)]. Kiev: Znannia Ukrainy [in Ukrainian].

6. Litvinchuk, I. L. (2013). *Gosudarstvennoe regulirovanie innovacionnogo razvitija agrarnogo sektora jekonomiki* [State regulation of innovative development of the agricultural sector]. *Eastern-European Scientific Journal (Gesellschaftswissenschaften)*, 2, 37–38 [in Russian].

7. Rudenko, M. (2010). *Jenergija progressa. Oчерki po fizicheskoi jekonomii* [Energy of progress. Essays on physical savings]. Kiev: Mihajljuta A. A. [in Russian].

8. Rudenko, L. H. (2001). *Stalyi rozvytok: poshuky modelei dlia Ukrainy* [Sustainable development: the search for a model for Ukraine]. Kiev: BMT [in Ukrainian].

9. Shevchuk, V. (1998). *Naukova shkola fizychnoi ekonomii: svitovyi vymir i tsyvilizatsiina perspektyva*. Retrieved from <http://rudenkomd.narod.ru/Pereklad.htm> [in Ukrainian].

10. Grabar, I. H. (2012). *Mikrorezonansni tekhnologii ta sekrety dovolittia (Zhyty do 140 – dostupno kozhnomu!)* [Scranton technologies and the secrets of longevity (Living to 140 is available to

everyone!)]. Zhytomyr: Yevenok O. O. [in Ukrainian].

11. Blavatskaja, E. (1888). *Tajnaja Doktrina. Kosmogenezis* [Secret Doctrine. Cosmogenezis]. Moscow: Bigbak [in Russian].

12. Köhler, W. (1929). *Gestalt psychology*. New York: Liveright.

13. Koffka, K. (1935). *Principles of gestalt psychology*. New York: Harcourt, Brace.

14. Perls, F. (2003). *Geshtalt-podhod. Svidetel terapii* [Gestalt approach. Witness therapy]. Moscow: Izd-vo Instituta psihoterapii [in Russian].

NOOSPHERIC WORLDVIEW IN EDUCATION

G. V. Kurmyshev*, E. I. Khodakovsky, O. V. Ivanyuk, M. F. Plotnikova

e-mail: marianma@yandex.ua, znau_dilovod@i.ua, ivaniuk.olga@i.ua, mfplotnikova@gmail.com

*Hromadska orhanizatsiia "mizhnarodnyy noosfernyy tsentr vernadskoho" Chervonoarmiyska street, 15, kharkiv city, 61052, ukraine

*Zhytomyr national agroecological university
Staryi blvd, 7, zhytomyr, 10008, ukraine*

The article reveals the modern form of noospheric thinking and training of young people on the basis of unity of the General Laws of the Universe. Noospheric thinking is an evolutionary way of self-identification, self-management and self-recovery of a person, which is based on the understanding of the genetic unity of the World observed during the transition of mankind in the era of unity of individual and collective intelligence and spirituality. This period is often referred to as the era of the spiritualized mind, the era of the noosphere. Considerable attention is paid to the comparative analysis of noospheric approach to the education and formation of their Outlook, community and economic development, issues of health protection and socio-ecological snowsakes of man in nature in a harmonious unity. Social technology of noosphere education is a complex pedagogical process corresponding to the nature. It provides for the transfer of knowledge, skills and abilities based on the laws of the human psyche by motivating individual mental images and creating conditions for the implementation of the energy invested in them. The main difference between noospheric education is the manifestation of the inherent potential of the nature of the student. The implementation of the laws of education should be transformed into a system of new methodological and professional attitudes of each member of the

society of Ukraine. The knowledge and use of the laws of the human psyche allows to provide more effective pedagogical activity. Knowledge of the General Laws of the World, the General laws of human society, the laws of knowledge and the laws of management allows us to solve global problems of mankind with the help of society. Therefore, in the system of noospheric education, the motivation of individual thinking corresponding to the nature of the individual is put in the first place in the educational and educational processes. The article also illustrates measures to improve the efficiency of educational activities and solve the problem of motivation to work through visualization and Gestalt technology. Gestalt is the unifying factor of reality. Gestalt technology organizes people for mutual cooperation. It allows you to achieve success in the activities with minimal controlled impact on the system.

Keywords: noospheric education, harmony, personality development, socialization, health care.

МИРОВОЗЗРЕНИЕ В НООСФЕРНОМ ОБРАЗОВАНИИ

Г. В. Курмышев*, Е. И. Ходаковский,
О. В. Иванюк, М. Ф. Плотникова

e-mail: marianma@yandex.ua, znau_dilovod@i.ua,
ivaniuk.olga@i.ua, mfplotnikova@gmail.com

* Общественная организация «Международный ноосферный центр Вернадского»
ул. Красноармейская, д. 15, корпус А,
г. Харьков, 61052, Украина
Житомирский национальный
агроэкологический университет
бульвар Старый, 7, г. Житомир, 10002, Украина

Раскрыты современные формы ноосферного мышления и воспитания молодежи на основе единства общих Законов Вселенной. Ноосферное мышление – эволюционный способ самоидентификации, самоуправления и самовосстановления человека с опорой на понимание генетического единства Мира, наблюдаемый в период перехода человечества в эпоху единения индивидуального и коллективного интеллекта и духовности – все чаще именуют эпохой одухотворенного разума, эпохой ноосферы. Значительное внимание уделено сравнительному анализу ноосферного подхода в образовании и формировании мировоззрения, общественно-экономическому развитию,

решению вопросов здоровьесбережения и социально-экологического самоопределения человека в природе в их гармоничном единстве.

Социальная технология ноосферного образования – это сложный природосоответствующий педагогический процесс передачи знаний, умений и навыков на основе законов психики человека с помощью мотивации ее индивидуальных мыслеобразов и создание условий для реализации вложенной в них энергии. Главным отличием ноосферного образования является раскрытие заложенных природой потенциальных возможностей обучающегося. Имплементация законов образования должна быть преобразована в систему новых методологических и профессиональных установок каждого члена общества Украины. Знание и использование законов психики человека позволяет обеспечить более эффективную педагогическую деятельность, а знание Общих Законов Мира, Общих законов человеческого общества, законов познания и законов управления – решать в социуме глобальные проблемы человечества. Именно по этой причине в системе ноосферного образования на первое место в образовательном и воспитательном процессах ставится мотивация индивидуального природосоответствующего мышления личности. В статье намечены меры по повышению эффективности образовательной деятельности и решения проблемы мотивации к труду через визуализацию и геитальттехнологии. Геитальт является объединяющим фактором реальности. Благодаря геитальттехнологиям создается такая организация людей во взаимном сотрудничестве, позволяющая достичь успехов в деятельности при минимальном управляемом воздействии на систему.

Ключевые слова: ноосферное образование, гармония, развитие личности, социализация, здоровьесбережение.